

ויזרע יצחק

שנה יב'

ת"פ	ת"א	כ"ב	זמני השבת	יוצא לאור ע"י מדרשת	פרשת "כי תשא-פרה"
16:16	17:25	16:07	כניסה	"ויזרע יצחק"	הפטרה: "ויחי דבר"
18:25	18:25	18:23	יציאה	ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	יח' אשר תש"ף
19:00	19:01	19:00	ר"ת		

הג'גים לפרשת השבוע

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם" (שמות ל' יב)

"למדת שנצטווה למנותם בתחלת נדבת המשכן אחר מעשה העגל מפני שנכנס בהם מגפה כמ"ש (שמות לב) 'ויגוף ה' את העם', משל לצאן החביבה על בעליה שנפל בה דבר, ומשפסק אמר לו לרועה: בבקשה ממך מנה את צאני ודע כמה נותרו בהם להודיע שהיא חביבה עליו" (רש"י לב' טז)

ל"אלשיך" הקדוש זה נשמע מוזר שהקב"ה צריך למנות את בני ישראל על מנת לדעת כמה הם הנותרים, הלא לא יפלא ממנו כל דבר? ומתרחץ שהיתה בעם ישראל דאגה שמא בכל המגפות והפגעים הם הגיעו למצב שנגרע מנינם מסך ששים הריבוא, זה היה מספרם בצאתם ממצרים וזהו המספר הגורם להשראת השכינה, כנודע מחז"ל מעלת הסכום הזה וקדושתו, כיון שהוא כולל את כל בחינות מקורי הנשמות. זו הסיבה שאמרו חז"ל שהרואה ששים ריבוא מבני ישראל מברך "ברוך חכם הרזים" (ברכות נח.), כיון שהם כוללים את כל שורשי עם ישראל ומוכנים להשראת שכינה ביותר. לכן, מעוצם חיבתו של הקב"ה לעם ישראל, ציוה את משה למנותם לשמחם, בראותם שהם עדיין היו ששים ריבוא והותר, שהרי מהעודפים עשו וויס לעמודים.

"מבן עשרים שנה ומעלה" (שמות ל' יד)

מסביר ה"חזקוני" שהגיל המינימאלי נקבע ל"עשרים שנה" כיון שהפחותים מעשרים שנה אינם נעשים בידי שמים ואינם צריכים להביא כפרה. לפי החשבון של ה"חזקוני" יוצא שסכום מחציות השקל של ששים רבוא מעם ישראל עולה לריבוא ככר כסף. כיצד? רוב בני אדם חיים שבעים שנה, הוצא מזה עשרים שנה שפטורים מהבאת מחצית השקל כדכתיב "מבן עשרים שנה ומעלה" נשארו חמשים שנה שבהם כל אחד ואחד מישראל נותן מנה של חול עבור מחצית השקל שקל הקדש של כל שנה ושנה, כך שכל ששים איש נותנים במשך חייהם ששים מנה, שהם ככר כסף, בני ישראל היו ששים רבוא הרי שכולם נותנים בסך הכל רבוא ככר, וזה מה שאמר המן הרשע "ועשרת אלפים ככר כסף אשקול" כלומר כדאי שקלי לבטל את שקליהם, ואני אתן כנגד ששים רבוא שבהם לעשות בהם כרצוני.

"שמן מישוזת קדש יהיה זה לי" (שמות ל' לא)

לכאורה, טוען הרמב"ן, מה שהכתוב אומר "שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם" אינו מדויק, והיה ראוי יותר שיאמר הכתוב "שמן משחת קדש יהיה זה לאהרן ולבניו לדורותם", כפי שאמר הכתוב בנוגע לבגדי הכהונה "ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו" (שמות כט' כט), או היה על הכתוב לומר "ואת אהרן ואת בניו תמשח וקדשת אותם לכהן לי והיתה להם חקת עולם לדורותם", ומה שאמר הכתוב שלא ינתן "על זר" (שמות ל' לג) משמעותו היא לכל אדם חוץ מאלו שנזכרו, וכן אומר הכתוב "על בשר אדם לא ייסך", ומפרש שהשמן ייסך על "הכהן המשיח תחתיו מבניו" (ויקרא ו' טו). מסביר הרמב"ן שהכתוב מצוה את משה שימשח בו עתה את אהרן ואת בניו, ומוסיף ואומר הכתוב "שמן משחת קדש יהיה זה לי", כדי למשוח בו את משיח קדשי אשר אבחר בו "לדורותיכם", ולא ינתן על זר שאיננו לי, ולכן ימשחו בו את המלכים ואת הכוהנים הגדולים, כי שניהם משיחי ה'. כמו שכתוב "מצאתי דוד עבדי בשמן קדש משחתיו" (תהלים פט' כא), "בשמן קדשי", בשמן שהוא משחת קדש לי.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

פרלה לוטאט בת סימונה ז"ל נלב"ע כב' מרחשון תש"ף עמרם בן שבת בר איזיה ז"ל נלב"ע יט' אדר

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"זה יתנו כל העבר על הפקדים מוזצית השקל בשקל הקדש" (שמות ל' יג')

מבאר ה"צורר המור" שכאן אנו רואים את מעלתו של הקב"ה שאינו דורש מישראל אלא לפי כחם. דבר השווה לעניים ולעשירים והוא "מחצית השקל". וזו כוונת חז"ל באומרם שזה היה אחד מהדברים ששמע משה ונרתע לאחוריו. כשאמר הקב"ה "ונתנו איש כופר נפשו". כי הלוא כתוב "ויקר פדיון נפשם". וכן כתוב "וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו". אלא שהקב"ה השיב לו איני שואל מכם אלא כפי כוחכם ולא כפי כחי. וזהו "מחצית השקל". ולפי שנראה מזור שכופר נפש האדם יהיה דבר מועט כזה. לכן חזר הכתוב ואמר "מחצית השקל תרומת לה". כלומר הטעם שאמרתי "מחצית השקל" הוא. לפי שהיא "תרומה לה". ומאחר שהיא תרומת ה' הרי שהיא קדש. ואף על פי שתהיה דבר מועט. כיון שהיא תרומת ה' היא דבר גדול.

"ועשית כיוור" (שמות ל' יז)

מבאר ה"נעם אלימלך" שהכיוור הוא דבר המשפיע ומריק מים מהדדים שבתוכו וציוה הקב"ה לעשות כיוור שיגרום להשפעות על ידי הנחושת, דהיינו על ידי הגשמיות שינהג את עצמו בהם בקדושה ובטהרה "וכנו נחושת", כנו הוא לשון מושב ויסוד, דהיינו שיעשה יסוד גמור להשפעות להשפיע לישראל על ידי הגשמיות.

"ויאמרו אלה אלהיך ישראל" (שמות לב' ד')

ל"אור החיים" הקדוש קשה ולא מאמין לטיפשות והבערות אליה הגיעו רבים ונכבדים מ"דור דעה" עד שאמרו לעגל שהוא דומם "אלה אלהיך ישראל"? גם אם נאמר שהעגל, באמצעות מעשה כישוף, התחיל לדבר, עדיין זה לא מצדיק להעיד עדות שקר בכזאת שהוא הוציאם ממצרים. ומסביר שאדרבה דבריהם אלו מגלים את דעתם שהם אינם משתחווים לעגל ואין הם עושים ממנו אלוה, אלא הם נשארים נאמנים לא-ל המוציא אותם מארץ מצרים, אלא שבדיבור הזה הם התכוונו להחיל בעגל בחינה של אלהות מהא-ל שהוציא אותם ממצרים, ואז יצא שכאשר הם עובדים את העגל הם בעצם עובדים לחלק מהקב"ה מתוך הבנה שעבודה לחלק מהשלם נחשבת כעבודה לשלם, ואין זה מוזר בעיניהם, כי הלא גם באדם יש חלק א-לוה ממעל, אך כיון שמציאות החלק הזה אצל האדם הירא זמנית ולבסוף "הרוח תשוב אל הא-להים" הם התחכמו והמשיכו את הכת העליון בדבר שהוא מתקיים לאורך זמן ויהיה מצוי לפנייהם תמיד ולעולם, כלומר הם לא עקרו את הדיבור "אנכי ה' א-לוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" אלא הם משכו חלק ממנו לעגל ואמרו "אלה".

"ועתה אם תשא זוטאתם ואם אין מוזני נא מספרך" (שמות לב' לא)

לכאורה, מה אמר משה "אולי אכפרה בעד חטאתכם" אינו ראוי והיה לו לומר "אולי יכפר ה' בעד חטאתכם" כי אין בידו של משה לכפר להם, חוץ מזה היה משה צריך לומר "על חטאתם" מדוע אמר "בעד חטאתם"? אלא מסביר ה"כלי יקר" שמשה מסר את נפשו על ישראל ואמר "הנני כפרה בעדכם", כי ראשי העם הם "קרבת האשם" של העם. לכן אמר משה "אם תשא חטאתם ואם אין" כלומר, בין אם תשא חטאתם ובין אם לא תשא חטאתם, "מחני נא מספרך". כי אם תשא חטאתם ותיקח אותי כפרה בעדכם אם כן "מחני נא", ואם לא תשא חטאתם אזי גם כן "מחני נא", "כי איככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי".

"ושלזתי מלאך לפניך... אל ארץ זבת זולב ודבש" (שמות לג' ב-ג')

מציין ה"משך חכמה" שהדיבור הזה התקיים כאשר בא המלאך אל יהושע בימי הסגר ביריחו, לאחר שעברו את הירדן. לפי שאמרו חז"ל על הבכורים "ארץ זבת חלב ודבש" (דברים כו' ט), פרט לעבר הירדן שאינה זבת חלב ודבש. לכן אמר הכתוב "הנני שולח מלאך... אל ארץ זבת חלב ודבש", דהיינו לאחר שיעברו את הירדן.

"פן תכרות ברית ליושב הארץ" (שמות לד' טו)

לפי ה"ספורנו" הכתוב מסביר שהטעם לציווי שלא לכרות ברית עם יושב הארץ הוא משום שאם תהיה עמו בברית תגיע לטעות ולעבוד באל אחר. וזה יכול לקרות בשני אופנים: "וקרא לך ואכלת מזבחו", הוא יקרא לך לאכול מזבחו, ואז תעבוד עמו את אלהיו להפיק רצונו. אופן אחר: "ולקחת מבנתיו לבניך וזנו בנתיו אחרי אלהיהן והזנו את בניך אחרי אלהיהן", שתעשה זאת מאהבת נשים, כמו שהיה בעניין פעור.

"ויאמר זג' לה' מוזר" (שמות לב' ה')

לכאורה, אמרו חז"ל שמה שנאמר על אהרן "ויבן מזבח" שכוננתו היתה לשם שמים, אך אם כך מדוע נאמר "חג לה' מחר"? על איזה חג מדובר? מסביר רבינו החיד"א ב"נחל קדומים" שהלא העגל נעשה ביי"ז בתמוז ובו נשתברו הלוחות, ואמרו חז"ל שעתיד הקב"ה להפכו ליום טוב, יוצא שמה שנאמר "חג לה' מחר" בעצם כוונת הכתוב "מחר" היא במובן של לאחר זמן.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם:

אליהו בן חמו בר אסתר, סעדיה בן חמו בר אסתר, יוסף בנימין בר חביבה, אריק שלום בר גורג'יה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 21:30-20:30 לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315